

- конфліктів, навички поведінки в умовах тиску, загроз і дискримінації, навички спільної діяльності і співпраці);
- ключові компетенції, що визначають психологічне благополуччя (інтелектуальні компетентності – навички самоусвідомлення і самооцінки, навички аналізу проблеми і прийняття рішень, навички критичного мислення і визначення життєвих цілей і програм; емоційновольові компетентності – навички самоконтролю, навички управління стресами, навички, що формують мотивації на успіх і сприяють гартуванню волі);
- ключові компетенції, що визначають фізичне благополуччя (навички раціонального харчування, навички рухової активності й загартування, санітарно-гігієнічні навички, навички раціональної організації праці та відпочинку).

Висновок. Формування окремих життєвих компетенцій є функцією тренінгів соціально-психологічних та особистісного зростання. Тематичні ж тренінги, зазвичай, включають вправи, спрямовані на розвиток усіх перерахованих компетенцій.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕСТОВИХ МЕТОДИК ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З ФІЗІОЛОГІЇ ЛЮДИНИ І ТВАРИН

Бажан А.Г., Паляниця О.В. (м. Полтава, Україна)

Тестування дає можливість викладачу не лише оцінити якість знань та вмій кожного студента чи групи з окремих навчальних дисциплін тощо, а й визначити рівень утруднень студентів з кожного розділу програми, а під час використання багатомірних тестів – виявити володіння студентом предметними та позапредметними вміннями, дати якісну характеристику знань та вмій учнів чи студентів [2].

На сьогодні багато викладачів використовують тести як один із методів поточної та підсумкової перевірки знань студентів. На сучасному етапі значно розширено застосування комп'ютерів при проведенні тестування. Однак недостатня кількість або неможливість їх використання в зручній для викладача та студентів час вимагають пошуку можливих альтернативних способів, які давали б можливість швидко, якісно та неупереджено оцінювати рівень знань з об'єктивним виставленням оцінок за пройденим матеріалом. Одним із таких методів є використання для створення тестових завдань комп'ютерної програми Sort-Test (розробник – Р.М. Сердюк). Вона формує із запропонованих тестів довільну кількість завдань (частіше по 40-50) у випадковому порядку при необмеженій кількості варіантів.

У кожному варіанті відповіді також у довільному порядку змінюють своє місцеположення у переліку. Для відповіді на кожне питання студенти мають по 1 хвилині.

При тиражуванні тестового матеріалу можна легко і швидко внести в розроблені тести індивідуальні зміни, щоб студенти не могли скористатися шаблоном «запитання-відповідь», а це дозволяє проводити об'єктивне оцінювання.

Така система перевірки знань виключає можливість списування чи інших недозволених засобів і стимулює студентів до активної підготовки до таких контрольних чи підсумкових робіт.

Для полегшення такої підготовки нами підготовлено та видано збірник тестів [1]. Цей навчально-методичний посібник для студентів природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету, які навчаються за спеціальністю «Біологія» відповідно до навчальної програми "Фізіологія людини і тварин", включає типові тестові завдання для чотирьох модулів з

фізіології людини і тварин. Він допоможе студентам перевірити теоретичні знання з відповідних модулів та підготуватися до підсумкового (модульного) заняття з кожного модуля та письмового іспиту з дисципліни.

Даний посібник включає тести за попередні роки та типові тести, розроблені автором, які допоможуть студентам ефективно підготуватися та скласти підсумковий іспит.

Завдання пропонувані тестів складались відповідно до навчальної програми "Фізіологія людини і тварин" і повністю охоплюють всі найважливіші питання предмету.

Запропоновані тести (більш ніж по 100 з кожного модуля) дозволяють студенту самостійно підготуватися до підсумкового контролю, а викладачу оперативно проводити об'єктивне та незалежне оцінювання знань студентів за темами (модулями) пройденого матеріалу.

Студенту одночасно пропонуються запитання і альтернативні відповіді (3-4 чи більше). У збірнику зібрані завдання з вибором як однієї правильної відповіді, так і кількох вірних. Необхідно вибрати із запропонованих одну найбільш правильну чи всі правильні відповіді. Із запропонованих та подібних тестів спеціальна комп'ютерна програма SortTest формує необхідну кількість завдань для 20-25 варіантів (в залежності від кількості студентів в групі). Це виключає можливість повторення тестових завдань у жодному із запропонованих варіантів. Питання розміщені як в алфавітному так і в довільному порядку, що вимагає систематичного вивчення предмету.

Оскільки підсумковий контроль базується на змісті навчальної програми дисципліни, то основним джерелом для підготовки до нього є стандартні навчальні матеріали, використовувані студентами протягом вивчення відповідних дисциплін, що входять до складу тесту, – підручники, тексти лекцій, практикуми і т.п. Таким чином, найважливішим у підготовці до модульного чи підсумкового контролю є систематичне вивчення і повторення навчального матеріалу.

В кінці запропонованих тестів поміщено список основної та додаткової навчальної літератури, яка допоможе знайти правильні відповіді на запропоновані тести при підготовці до контрольної роботи.

Вважаємо, що даний посібник буде корисним для студентів, учителів біології та старшокласників.

Автор повною мірою усвідомлює те, що не усі запропоновані завдання тестів однакові за рівнем складності. Та все ж надіється, що вони допоможуть студентам краще самостійно підготуватися до проміжного (модульного) та підсумкового контролю.

Для проведення такої тестової роботи кожному студенту видається свій варіант запитань та готовий бланк для відповіді, в якому виконавцю необхідно вписати лише своє прізвище, варіант та номер чи номери правильних відповідей. Опрацювання результатів відбувається за допомогою ключа до тесту, кожен тест має свій унікальний ключ. Тому перевірка таких заповнених тестових листів потребує незначної затрати робочого часу викладача, сприяє певній його економії і виключає можливість упередженого ставлення до знань та особистості студентів.

Досвід застосування такого тестування студентів свідчить, що студенти швидко звикають до його специфіки і надають перевагу оперативності оцінювання та неупередженості викладача при виставленні оцінок.

Викладач має можливість задавати у програмі довільну кількість запитань з загального переліку, а в разі потреби, повернувшись до початку тесту, змінити кількість запитань залежно від індивідуального рівня знань студента та потреб навчального процесу.

В разі проведення кінцевого підсумкового тестування окремі тести можна легко об'єднати, що дозволить викладачеві викладати тестові запитання за окремими чи за всіма темами у довільному порядку.

Досвід використання такого тестового контролю на кафедрі біології та основ здоров'я людини з курсу «Фізіологія людини і тварин», а також з інших дисциплін показало їх високу ефективність при проведенні тестування знань студентів. Студенти, проходячи тестування, можуть впевнитись у об'єктивності оцінювання та неупередженості викладача.

Тести, як завдання, містять блок інформації визначеного рівня в сукупності з системою оцінки. При складанні тестових завдань враховані чітко сформульовані критерії, які відповідають навчальній меті з прогнозуванням конкретних відповідей, виявляють визначений рівень знань і відповідають обсягу навчального матеріалу.

Виявлені при цьому теоретичні знання дозволяють вірогідно судити про головне – вміння використовувати їх при вирішенні професійних завдань. Тому ми склали типові завдання, вирішення яких дає змогу судити про формування в студентів професійних вмінь та навиків і можливість використання отриманих знань на практиці.

Проведені тестування дають досить об'єктивні результати, які дуже близькі до інших засобів вимірювання якості освіти (контрольні роботи, заліки, усні відповіді чи усні підсумкові екзамени тощо). Це свідчить передусім про відповідність тестових завдань, введених у даний комплект тестів, а отже, про об'єктивність такої тестової перевірки знань.

Таким чином, застосування тестових завдань, зібраних у збірнику [1] та оброблених з допомогою комп'ютерної програми SortTest в навчальному процесі дає підстави здійснювати якісний аналіз результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів за будь-який проміжок часу або протягом усього навчального року, забезпечує можливість оперативного тестування груп студентів, підвищити об'єктивність оцінювання та більш ефективно використовувати робочий час викладачів.

Література

1. Збірник тестів з фізіології людини і тварин для підсумкового контролю. Навчально-методичний посібник для студентів природничого факультету. Уклав А.Г. Бажан. – Полтава, ПНПУ, 2012. – 80 с.
2. Особливості методики тестування.
http://revolution.allbest.ru/pedagogics/00035932_0.html

СУЧАСНІ МЕТОДИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ «ТРАВНА СИСТЕМА ЛЮДИНИ» В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ БІОЛОГІЇ

Бобер А.В., Бажан А.Г. (м. Полтава, Україна)

У системі цінностей, якими дорожить будь-яка цивілізована нація, особливе місце відводиться здоров'ю людей. В останні роки спостерігається тенденція до зростання поширеності хвороб органів травлення. Погіршення стану здоров'я населення супроводжується скороченням тривалості життя. Про цю проблему слід розповідати учням починаючи з дитинства. Саме в школі учні 9-го класу детально вивчають будову травної системи та причини її захворювання.

Захворювання травної системи у дорослих нерідко є продовженням тих процесів, що починають формуватися ще в дитячому віці. Їх появі сприяють фактори ризику захворювань травної системи у вигляді порушень норми сну, нераціонального харчування, тютюнопаління, вживання алкоголю, наявності стресогенного середовища, спадковості тощо. Наявність одного з цих факторів, а тим більше їх сукупність помітно збільшує індивідуальну небезпеку виникнення хвороб.